

Γέροντας Φώτιος ο Κερασιώτης

Ευαγγέλου Θεοδώρου,
Ομοτ. Καθηγητού της Θεολ. Σχολής Παν. Αθηνών

Αναρίθμητοι Έλληνες σε όλες τις γωνιές της Ελλάδας με βαθειά συγκίνηση δέχθηκαν την είδηση για την εκδημία προς Κύριον του πνευματικού τους πατέρα ιερομονάχου γέροντα Φωτίου, ο οποίος κατά κόσμον λεγόταν Αντώνιος Σκάνδαλος. Ο γέροντας Φώτιος αναδείχθηκε κατά πάντα άξιος διάδοχος του μακαριστού γέροντα Πορφυρίου του Καυσοκαλυβίτου. Η κοίμησή του έγινε την 03.45 ώρα τα ξημερώματα της Μ. Τρίτης 30ής Απριλίου 2013 στην κλινική «Υγεία».

Επιφυλασσομένοι να παρουσιάσουμε προσεχώς πληρέστερα την προσωπικότητα και το έργο του, περιοριζόμαστε αφ' ενός στο παρόν δημοσίευμα να σκιαγραφήσουμε τους κυρίως σταθμούς της ζωής του και την ακτινοβολία του πνευματικού του πορτραίτου, αφ' ετέρου να περιγράψουμε συνοπτικά στιγμιότυπα από την εντυπωσιακή μεταφορά του στην Κερασιά του Αγίου Όρους (σε υψόμετρο 750 μ.), όπου έγινε η κηδεία του.

Ο πατέρας Φώτιος γεννήθηκε την 10ην Δεκεμβρίου 1933 στο Δημέρι της Ευρυτανίας σε υψόμετρο 920 περίπου μέτρων. Από την παιδική του ηλικία απέκτησε ζωηρά θρησκευτικά βιώματα με την επίδραση τόσο των ευσεβών γονέων του, όσον και του φυσικού περιβάλλοντος του χωριού του. Υψώνοντας τα μάτια του είτε την ημέρα στις υψηλές κορυφές του βουνού «Λιάκουρα» (σε ύψος μέχρι 2200 μ.) είτε τις νύχτες στα λαμπερά άστρα που χαρίζουν μυστηριακή γοητεία στη σιγαλιά του μεγαλόπρεπου τοπίου, ένοιωθε την ψυχή του να πλημμυρίζει από αισθήματα λατρείας προς τον Δημιουργό και Πλάστη των πάντων. Η παιδική αυτή εμπειρία τον συνόδευε σε όλη του την ζωή και κρατούσε μέσα του άσβεστη την φλόγα της νοσταλγίας για τα υψηλά βουνά. Η νοσταλγία του αυτή ήταν η

γενεσιουργός αιτία του γεγονότος ότι διάλεξε να καταναλώσει σχεδόν τη μοναστική του ζωή κοντά η πάνω στα ψηλά βουνά (όπως θα αναφέρουμε πιο κάτω στην Πεντέλη, στην Κερασιά του Αγίου Όρους στο βουνό Καλλίδρομος της Φθιώτιδας.

Εγκύκλια μόρφωση έλαβε ο νεαρός Αντώνιος πρώτα στη γενέτειρά του και στη συνέχεια στο Περιστέρι της Αττικής, όπου το έτος 1947 μετακόμισε η πολύτεκνη οικογένειά του. Ως ευσεβής νέος δίδαξε κατηχητικά μαθήματα σε παιδιά της ενορίας του αγίου Αντωνίου (πολιούχου στο Περιστέρι). Εργαζόμενος την ημέρα φοίτησε σε νυκτερινό σχολείο. Μόνο στις δύο τελευταίες τάξεις του τότε Γυμνασίου (σημερινού Λυκείου) πήγε στο ημερήσιο σχολείο. Διψώντας για μόρφωση, σπούδασε στη Νομική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, από την οποία πήρε το πτυχίο του το έτος 1954, και στη Θεολογική Σχολή του ίδιου Πανεπιστημίου, από την οποία έλαβε το πτυχίο του το 1970.

Ως νομικός εισήλθε στο Δικαστικό Σώμα και υπηρέτησε ως Ειρηνοδίκης και Πάρεδρος Πρωτοδίκης στη Χαλκίδα. Η επιτυχία του στην πρώτη δύσκολη δίκη του ήταν προμήνυμα για μια λαμπρή δικαστική σταδιοδρομία. Αλλά η κλήση του από τον Θεό και η επαφή του με ακτινοβόλες μορφές του νεωτάτου ελληνικού Μοναχισμού ανέφλεξαν και ανεργίτησαν τη φλόγα ενός ζωηρού πόθου να στραφεί και αυτός προς τον αγγελικό μοναστικό βίο. Στην αρχή καθοδηγήθηκε από τον αείμνηστο πρωτοπρεσβύτερο π. Άγγελο Νησιώτη και ιδίως από τον μακαριστό αρχιμανδρίτη Παντελεήμονα Μπαρδάκο (τον μετέπειτα Μητροπολίτη Σάμου), που ήταν φορέας του ανακαινιστικού πνεύματος της ατύπως και αθορύβως διακονούσης τότε την Εκκλησία Αδελφότητος Θεολόγων «Χάρις». Το έτος 1965 γνωρίζει τον γέροντα π. Πορφύριο και στη συνέχεια έως τις αρχές Μαρτίου του έτους 1966 συγκατοικεί είτε στα Καλίσια Πεντέλης μαζί του, είτε κατά τις επισκέψεις και διαμονές του στο Άγιο Όρος με τον Πατέρα Θεόκλητο Διονυσιάτη στην Ι. Μονή Διονυσίου ή με τον πατέρα Παΐσιο στο κελλί του.

Την 19η Μαρτίου 1966, σε ηλικία 33 ετών, εισήλθε ως δόκιμος μοναχός στην Ι. Μονή Πετράκη (Αθήνα). Ακολούθως, κατόπιν μαρτυρίας του ιερομονάχου Γαβριήλ Διονυσιάτου, εκάρη μοναχός από τον τότε Ηγούμενο της Ι. Μονής Πετράκη πατέρα Χαράλαμπο Βασιλόπουλο με το μοναχικό όνομα Φώτιος. Την 20η Μαρτίου 1966 χειροτονήθηκε διάκονος στον Ι. Ναό Αγίου Σπυρίδωνος Αιγάλεω και στην συνέχεια την 19η Ιουνίου 1966 στον Ι. Ναό Αγίου Ελευθερίου Γκύζη, πρεσβύτερος με το οφφίκιο του Αρχιμανδρίτη από τον τότε Μητροπολίτη Φθιώτιδος κυρό Δαμασκηνό, ο οποίος και τον ενέγραψε στην Ι. Μονή Αγάθωνος. Στο Μοναχολόγιο της Ι. αυτής Μονής ο τότε Ηγούμενος Γερμανός Δημάκος

γράφει παρατήρηση, κατά την οποία ο π. Φώτιος «είναι σεμνός και ενάρετος με απόλυτον συνέπειαν εις το «ο εξελέξατο ιερό επάγγελμα. Ο Θεός ας τον ενισχύη».

Έως ότου λάβει το πτυχίο του εκ της Θεολογικής Σχολής το έτος 1970 κατοικούσε στην Ι. Μονή Πετράκη (με ηγούμενο τον π. Χαράλαμπο Βασιλόπουλο). Την 2α Ιουνίου 1970 ανεχώρησε για την Κερασιά του Αγίου Όρους (υψόμετρο 720 μ.), όπου υπετάγη στον γέροντα Πορφύριο, ο οποίος ήταν στα Καυσοκαλύβια (σε υψόμετρο 170 μ.) και τον οποίο είχε ήδη γνωρίσει από το 1965 στην Πολυκλινική Αθηνών και στα Καλίσια. Εκεί, την 24η Σεπτεμβρίου 1977, έγινε Μεγαλόσχημος. Από το 1971, κατά τις περιόδους των νηστειών, κατέβαινε στην Ι. Μητρόπολη Αργολίδος, όπου με την ευλογία του οικείου Μητροπολίτου, ασκούσε το έργο του εξομολόγου πνευματικού στην Ι. Μονή του αγίου Θεοδοσίου και στον Ι. Μητροπολιτικό Ναό του Αγίου Πέτρου.

Το 1978 με τη φροντίδα του γέροντα Πορφυρίου εγκαταβίωσε ως διάδοχός του στον περίβολο του Ι. Ναού του Αγ. Νικολάου Καλισίων και εκεί έμεινε επί εικοσαετία, προσφέροντας πνευματική βοήθεια σε πλήθος επισκεπτών και προσκυνητών, που συνέρρεαν καθημερινά για εξομολόγηση, και ενισχύοντας με λειτουργίες, κήρυγμα και αγρυπνίες τη λεγομένη «οικογένεια των Καλισίων» δηλαδή τον σταθερό κύκλο πνευματικών παιδιών του, για τα οποία ο πατήρ Φώτιος και τα Καλίσια ήταν οι συνδετικοί τους κρίκοι.

Ο πόθος του γέροντα Φωτίου για το Άγιο Όρος τον έφερε στο κελλί του Αγίου Δημητρίου Κερασιάς, τον Μάιο του 1998. Το κελλί αυτό τον 19ο αιώνα ανήκε στον επιφανή ιερομόναχο Χατζηγιώργη, τον οποίο ο πατήρ Παΐσιος έχει εξυμνήσει ως άγιον. Ένας σοβαρός τραυματισμός του και τα πολυετή σοβαρά αιματολογικά προβλήματά του υποχρέωσαν τον πατέρα Φώτιο να επιστρέψει και να παραμείνει στην Αθήνα προς θεραπεία. Τότε, κατόπιν πρωτοβουλίας του Σεβ. Μητροπολίτη Φθιώτιδας κ. Νικολάου, την 24η Ιουνίου 1999 εγκαταστάθηκε ως εφημέριος και πνευματικός της Ι. Μονής Δαμάστας (σε υψόμετρο 750 μ. στο βουνό Καλλίδρομος της Φθιώτιδας), όπου παρέμεινε έως την κοίμησή του.

Ενεθάρρυνε τον εξωραϊσμό της Ιεράς αυτής Μονής και συνετέλεσε στην αναβάθμιση του δυναμικού των μοναστηριών της με δύο μορφωμένες πνευματικές θυγατέρες του. Πρόκειται για τη σημερινή Ηγουμένη Ιωάννα, η οποία έχει κάμει λαμπρές πολυετείς σπουδές στην Ωτορινολαρυγγολογία στη Γερμανία και Αγγλία και έγινε πνευματικό του τέκνο το 1993 στα Καλίσια, και για την αδελφή Πελαγία, η οποία έχει συνδεθεί με τον π. Φώτιο από την εποχή της πνευματικής του παρουσίας στο Άγος.

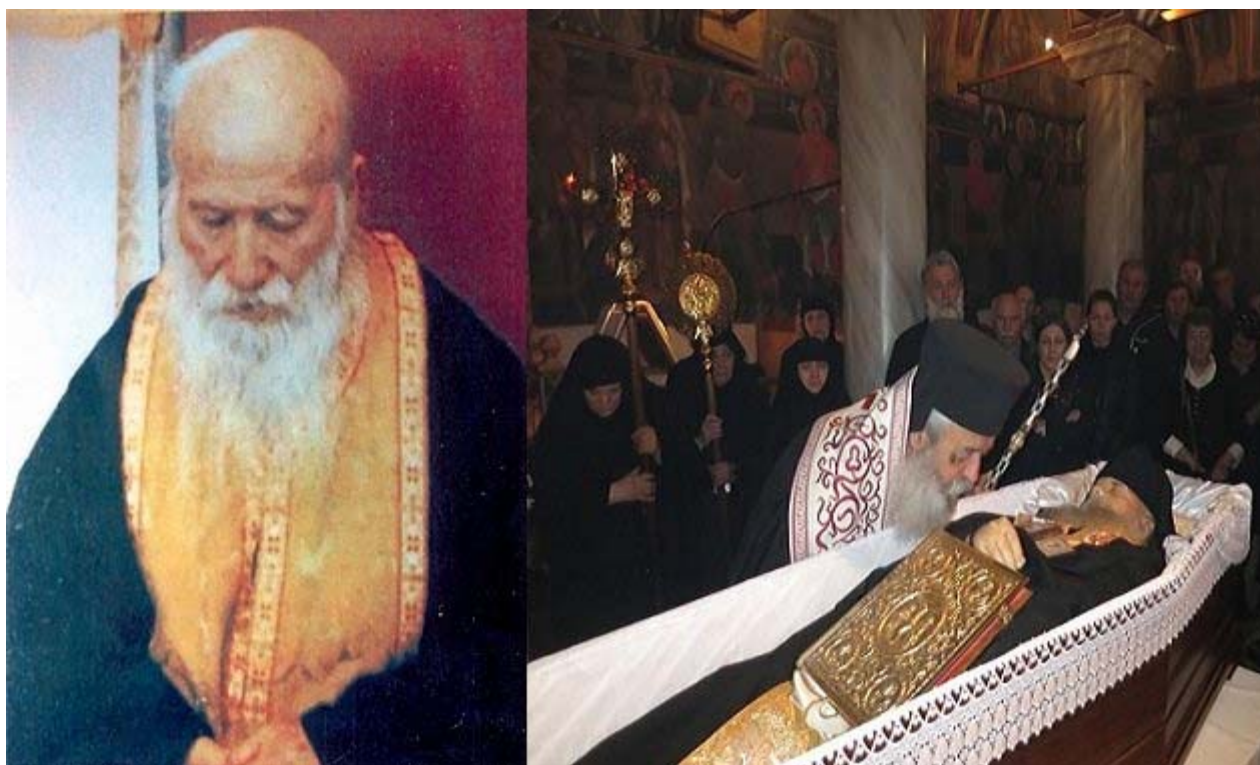
Από τη Δαμάστα επί 7½ χρόνια αρκετές φορές μετέβαινε στην Αθήνα, για να υποβάλλεται επί 7 ½ χρόνια με ιώβεια υπομονή σε θεραπεία.

Τέλος, χωρίς να είναι δυνατό να στέκεται όρθιος και να περιπατεί μισοξαπλωμένος πάνω σε ανάκλιτρο μέσα στο δωμάτιό του, δεχόταν προς εξομολόγηση.

Ο πατήρ Φώτιος είχε όλα τα χαρίσματα που είχε και ο γέροντάς του Πορφύριος, ο οποίος, όπως εύστοχα γράφει η κ. Αμαλία Βουλγαράκη ήταν «διορατικός και προορατικός», «χαμογελαστός γέροντας της καλοσύνης, της σοφίας της βαθιάς γνώσεως των Πατέρων, της ταπεινοφροσύνης, της υπομονής, της πλήρους κατανόησης και της χωρίς όρια αγάπης για τον πονεμένο σύγχρονο άνθρωπο» («Και σήμερα γίνονται θαύματα», εκδ. Μαϊστρου, Αθήνα 2012, σ. 30). Η γλυκειά αυστηρότητά του συνδυαζόταν με επιείκεια που ήταν αποτέλεσμα της συνηθισμένης στους Πατέρες «Οικονομίας», η οποία πάντοτε καταφεύγει σε δικαστική αναζήτηση και εξιχνίαση ελαφρυντικών μέσα στις ευρύτερες ψυχολογικές και πνευματικές συναρτήσεις της ζωής των εξομολογουμένων. Κατά την εύστοχη επισήμανση του Σεβ. Μητροπολίτη Φθιώτιδος κ. Νικολάου, η αγιότητά του βοήθησε τον π. Φώτιο να ζήσει όλη την τραχύτητα της μοναστικής ζωής, για να σκορπίζει στον κόσμο γλυκύτητα. Ενώ δεν μιλούσε πολύ, με την μορφή του κέρδιζε την αγάπη του κόσμου. Πολλές φορές μόνο με κάποιο μορφασμό του προσώπου του προέτρεπε σε κάτι η απέτρεπε από κάτι.

Το τέλος του στην κλινική των Αθηνών «Υγεία» έχει οσιακά γνωρίσματα. Τις παραμονές της ημέρας του θανάτου του είπε στην Ηγουμένη Ιωάννα: «Φεύγω, αδελφή. Παρακαλώ συγχώρεσέ με». Τη Μ. Δευτέρα, μίαν ημέρα πριν από την κοίμησή του, εκατοντάδες πνευματικών του παιδιών έφθασαν στην κλινική για να πάρουν την ευλογία του. Οι τελευταίοι λόγοι του ήταν: «Ο Σταυρός του Κυρίου διώχνει τα δαιμόνια, διότι έχει τη δύναμη της σταυρικής του θυσίας». Αυτή τη δύναμη είχε σε όλη του την ζωή».

Τα ξημερώματα της Μ. Τρίτης (30ής Απριλίου 2013 και ώρα 03. 45), μόλις ο πατήρ Φώτιος παρέδωσε την ψυχή του στον Νυμφίο της Χριστό, αμέσως με αστραπιαία ταχύτητα σε πολλές γωνίες της Ελλάδας, και ιδίως στις περιοχές της Φθιώτιδας και του Αγίου Όρους, πήραν φωτιές τα τηλέφωνα πολλών πνευματικών του τέκνων μεταδίδοντας η δεχόμενα την είδηση για το θάνατό του και για το ότι η κηδεία του θα γινόταν το απόγευμα της ίδιας ημέρας στην Κερασιά του Αγίου Όρους.

Στην κλινική «Υγεία», με μεγάλη ταχύτητα έγιναν οι αναγκαίες γραφειοκρατικές διαδικασίες για την έξοδο εξ αυτής του νεκρού και περί την 5η πρωινή ώρα ξεκίνησε η νεκροφόρος μεταφέροντας σε απλό φέρετρο τη σεπτή σορό του. Η όχι πολύ συνηθισμένη εξόδια – αληθινά λιτανευτική – πομπή κατευθυνόταν προς το κελλί του Αγίου Δημητρίου στην Κερασιά, όπου, σύμφωνα με την ζωηρή επιθυμία του – θα γινόταν η τελεσιουργία της νεκρώσιμης ακολουθίας και του ενταφιασμού του. Τη νεκροφόρα συνόδευαν πολλά αυτοκίνητα Ι.Χ., που μετέφεραν πάνω από 30 άτομα. Ανάμεσα σ' αυτά ήταν ο αδελφός του πατρός Φωτίου κ. Σωτήρης Σκάνδαλος, όπως και ανήψια του γέροντα. Στη συνοδεία αυτή ήταν και το αυτοκίνητο Ι.Χ. που μετέφερε την οσιολογώτατη Ηγουμένη της Ι. Μονής Δαμάστας Ιωάννα, την οδηγούσα σύζυγο του αιμνήστου Καθηγητού της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Καλλιόπη Σκουτέρη, την αδελφή του ίδιου καθηγητού, Συμβολαιογράφο, κ. Άννα Σκουτέρη – Αργυριάδη, και τη νοσοκόμα, κ. Κλάρα, που νοσήλευε τον γέροντα.

Η γερόντισσα Ιωάννα και η κ. Άννα ήταν κατάκοπες και σχεδόν εξαντλημένες, διότι αγρυπνώντας τα τελευταία εικοσιτετράωρα στην Κλινική, φρόντιζαν ποικιλοτρόπως τον ετοιμοθάνατο π. Φώτιο. Μαζί με τους άνδρες ήταν και ο σύζυγος της κυρίας Άννας, ο Οικονομολόγος κ. Χαράλαμπος Αργυριάδης. Όλοι και όλες τους ένοιωθαν σαν τις μυροφόρες γυναίκες και τους μυροφόρους άνδρες της Καινής Διαθήκης, που με συγκίνηση και ευλάβεια είχαν συνοδεύσει τον Κύριο στον τάφο Του.

Όταν η νεκροφόρα και οι δεκάδες των συνοδών άφησαν πίσω τους τις Θερμοπύλες, έκαμαν μια ανηφορική λοξοδρόμηση προς το βουνό Καλλίδρομος και διασχίζοντας τα μυρωμένα δάση της βουνοπλαγιάς στάθμευσαν σε υψόμετρο 750 μέτρων στην Ι. Μονή Δαμάστας. Εκεί, ένεκα της είδησης ότι επίκειται η ήλθε το τέλος του γέροντα π. Φωτίου, ήδη από τη νύχτα είχαν έλθει και ακόμη έρχονταν από τις γύρω περιοχές της Φθιώτιδας, μερικές δεκάδες πνευματικών τέκνων του π. Φωτίου για να προσκυνήσουν το αναμενόμενο σεπτό σκήνωμα και να λάβουν την ευλογία του. Στην Ι. Μονή είχε επίσης αφιχθεί και ανέμενε ο Σεβ. Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Νικόλαος, ο οποίος πάντοτε με εκτίμηση και σεβασμό στήριζε τον γέροντα στο πολύτιμο πνευματικό έργο του.

Περί την 7η πρωινή ώρα έφθασε εκεί η ευλαβής πομπή και τότε αμέσως, χωρίς καθυστέρηση, ο Σεβ. Άγιος Φθιώτιδος τέλεσε Τρισάγιο και με συγκίνηση σε σύντομη ομιλία του εξήρε την προσωπικότητα του εκλιπόντος.

Μερικοί από τους συνοδεύοντες άνδρες δεν ήλθαν στην Ι. Μονή, αλλά συνέχισαν για να φθάσουν έγκαιρα στο Άγιο Όρος και για να φροντίσουν μαζί με αγιορείτες την παραλαβή της σεπτής σορού και την επίπονη μεταφορά της στην ορεινή Κερασιά.

Μετά την τέλεση του Τρισαγίου στην Ι. Μονή Δαμάστας, η νεκροφόρα και είκοσι περίπου από τους συνοδούς, με προσωπικές τους θυσίες, ξεκίνησαν για την Ουρανούπολη. Από εκεί με τρία ταχύπλοα μικρά πλοία έφθασαν στον αρσανά της Κερασιάς «Κλέφτικο», όπου τους υποδέχθηκαν μερικοί αναμένοντες αγιορείτες. Τότε, το απλούστατο φέρετρο του γέροντα δέθηκε καλά και προσεκτικά πάνω σ' ένα μουλάρι και άρχισε η πορεία προς την Κερασιά. Μερικοί χρησιμοποίησαν άλλα μουλάρια και άλλοι την πεζοπορία. Σιγοψάλλοντας εξόδιους ύμνους ακολούθησαν ένα κακοτράχαλο ανηφορικό μονοπάτι, μέσα στο οποίο δεν είναι δυνατό να χρησιμοποιηθεί τροχοφόρο όχημα.

Όλοι τους ήταν εντυπωσιασμένοι από το γεγονός ότι δεν ήταν βαθειά λυπημένοι η πολύ κουρασμένοι. Μέσα στην ψυχή τους ένοιωθαν τη δεσπόζουσα μέσα στα ορθόδοξα πνευματικά πλαίσια πατερική «Χαρμολύπη». Ήταν λυπημένοι, διότι χωρίζονταν από τον πνευματικό τους πατέρα, αλλά συγχρόνως μυστικά ένοιωθαν γλυκειά παρηγοριά και πνευματική αγαλλίαση έχοντας τη συνείδηση ότι ο γέροντάς τους εισήλθε σε τόπο χλοερό και αναψύξεως, από όπου πάντοτε θα τους ευλογεί και θα ενδιαφέρεται γι' αυτούς με τις μεσιτείες προς τον Οικτίρμονα Θεό. Σε όλους επίσης έκαμε εντύπωση ότι το μουλάρι που μετέφερε το φέρετρο του π. Φωτίου, ενώ φαινόταν κουρασμένο και ήταν ένα από τα τελευταία στην πομπή, έφθασε πρώτο στην Κερασιά. Θα νόμιζε κανείς ότι το

κέντριζε ο πατήρ Φώτιος, για να φθάσει όσο το δυνατό ενωρίτερα στον τόπο της αναπαύσεώς του.

Τα της κηδείας είχαν προετοιμάσει με στοργή δύο από τα εξαιρετα πνευματικά παιδιά αρχικά του γέροντα Πορφυρίου και στην συνέχεια του γέροντα Φωτίου. Ήταν ο ιερομόναχος π. Ιωαννίκιος (από τα Καυσοκαλύβια) και ο μοναχός π. Νικήτας (από το κελλί της Κερασιάς).

Η νεκρώσιμη ακολουθία, που άρχισε περί την 5η απογευματινή ώρα, έγινε στο ναϊσκο του κελλιού του Αγίου Δημητρίου από οκτώ ιερομόναχους, που είχαν επικεφαλής τον Πανοσιολογιώτατο Ηγούμενο της Ι. Μονής Μεγίστης Λαύρας π. Πρόδρομο. Ήταν πολύ κατανυκτική και έφθασε στο τέλος περί την 6½ μ.μ., λίγο πριν από το ηλιοβασίλεμα. Ο ενταφιασμός έγινε στον αυλόγυρο του κελλιού. Η σορός, χωρίς φέρετρο, τοποθήθηκε μέσα σ' ένα τάφο, που επί δεκαετίες, σκεπασμένος με αγριόχορτο, έμενε αχρησιμοποίητος.

Στην κηδεία παρέστησαν περίπου 70 άτομα, ανάμεσα στα οποία ήταν αρκετοί ιερομόναχοι, μοναχοί και ασκητές, που είχαν έλθει από σκήτες, κελλιά, καλύβες και ησυχαστήρια από τα Καυσοκαλύβια, την Αγία Άννα, τα Κατουνάκια, τα Καρούλια. Όλοι και ιδίως οι ελθόντες από την Αθήνα και τη Φθιώτιδα, παρά την αϋπνία της προηγούμενης νύχτας και παρά τη μεγάλη κόπωση της ημέρας, ένοιωθαν ευχάριστα και ξαλαφρωμένα, διότι ο Θεός βοήθησε να προλάβουν και να γίνουν όλα μέσα στην ίδια ημέρα. Η καλή τους διάθεση ενισχύθηκε από το βίωμα ότι είχαν την ευλογία του μακαριστού γέροντα π. Φωτίου, αλλά και από την ωραία και ζωογόνο ατμόσφαιρα του ανοιξιιάτικου δειλινού στην Κερασιά.

Τα αοράτως περιϊστάμενα πνεύματα του γέροντα Χατζηγιώργη, των υποτακτικών του και όλων των αγίων ασκητών που ασκήτευσαν στην περιοχή ανάμεσα στα Καυσοκαλύβια και στην Κερασιά· η δροσερή αύρα που ερχόταν από το κάπως μακρινό Αιγαίο πέλαγος· το θρόϊσμα των φύλλων των δένδρων· τα έλατα, οι καστανιές, οι βελανιδιές, οξυές και τα πουρνάρια· τα λεπτά αρώματα των θάμνων και των αγριολούλουδων· τα φτερουγίσματα, κελαδήματα και τιτιβίσματα των αηδονιών, των σπουργιτιών και των άλλων πουλιών· το σιγαλό μουρμούρισμα των πηγών, που φέρνουν νερό από τον Άθωνα· όλα μέσα στο φυσικό περιβάλλον σε μια αξιοθαύμαστη αλληλεξάρτηση και ενότητα εκείνη την ώρα δοξολογούσαν και χαιρέτιζαν τον Δημιουργό και την επιστροφή του γέροντα π. Φωτίου στον τόπο των πόθων και οραματισμών του.